

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Edullisia päästövähennyksiä turvepeltoja vettämällä?

Antti Miettinen (antti.miettinen@ely-keskus.fi)
ELY-keskusten valtakunnallinen ilmastoyksikkö

Ilmasto muuttuu – muuttuuko maa- ja metsätalous?
Liminganlahden luontokeskus 24.9.2024

Esityksen rakenne

- Miksi ojitettuja turvepeltoja tulisi vettä ja ennallistaa?
- Ojitettujen turvepeltojen käyttö Pohjois-Pohjanmaalla
- Turvepeltojen vettämis- ja ennallistamispotentiaalista
- Käytössä olevat kannustimet turvepeltojen vettämiseksi
- Miksi vettäminen ja ennallistaminen eivät etene toivotulla tavalla?
- Maanmittauslaitoksen ilmastopilotti
- Olisiko tarjouskilpailuista apua?
- Loppupäätelmät

Miksi ojitettuja turvepeltoja tulisi vettä ja ennallistaa?

- Suomen ilmastotavoitteiden saavuttaminen vaatii turvepeltojen käytön muuttamista
- Pohjavedenpinnan nostaminen turvepellolla pellon pinnan tuntumaan (eli vettäminen) hidastaa turpeen hajoamista
 - Tällöin jo suhteellisen pieneltäkin pinta-alalta on saadaan nopeasti merkittäviä ja kustannusvaikuttavia kasvihuonekaasupäästövähennyksiä
- Vettäminen on ennallistamisen edellytys, mutta turvepellon ennallistuminen suon kaltaiseksi ekosysteemiksi voi kestää useita vuosikymmeniä ja vaatia kasvillisuuden siirtoistutuksia
- Jos vetetty alue halutaan säilyttää maatalouskäytössä → kosteikkoviljely

Turvepellot Pohjois-Pohjanmaalla

	Kunta	Pinta-ala (ha)
1	Siikajoki	7 533
2	Siikalatva	6 419
3	Haapavesi	6 401
4	Oulu	4 778
5	Kalajoki	4 602
26	Pyhäntä	1 076
27	Pyhäjoki	1 055
28	Taivalkoski	838
29	Hailuoto	536
30	Kempele	410

	Kunta	Osuus kokonaisviljelualueesta
1	Pudasjärvi	61 %
2	Kuusamo	54 %
3	Utajärvi	51 %
4	Vaala	50 %
5	li	50 %
26	Pyhäjoki	20 %
27	Lumijoki	18 %
28	Kempele	16 %
29	Tyrnävä	15 %
30	Liminka	12 %

Valtaosa Pohjois-Pohjanmaan turvepelloista on lypsykarja- ja nautakarjatiljoilla

Lähde: [Kekkonen ja Ojanen \(2024\)](#)

Arvio turvepeltojen vettä- ja ennallistamis-potentiaalista

- Kaikkia turvepeltolohkoja ei voi eikä kannata vettä
 - Ohuilla turvemaiden alla oleva maannos saattaa vaikeuttaa veden pysymistä
 - Vedenpinnan nostamisesta ei saa aiheutua haittaa ympäröivien alueiden maanomistajille
 - Turvepeltoalueilla olevat voimakkaasti investoineet maatilat tarvitsevat pellot tuotantoon → ennallistaminen kallista
- [Kekkosen \(2023\)](#) tekemien paikkatietoanalyysien perusteella Suomessa on hydrologiselta indeksiltään vetettäviksi soveltuvia turvepeltoja noin 60 000 ha
- Erityisen houkuttelevia ennallistamiskohteita ovat heikkotuottoiset ruuantuotannon ulkopuolella olevat paksuturpeiset pellot (huoltovarmuusnäkökulma), jotka hydrologiansa puolesta soveltuvat vetettäviksi

Kuinka paljon turvepellon muuttaminen suon kaltaiseksi alueeksi maksaa?

- Turvepeltojen ennallistamisen kustannukset vaihtelevat kohteittain ja kustannuksista on vielä harmittavan vähän julkaistua tietoa
- Hylätyn suopellon palauttaminen letoksi Juuassa Pohjois-Karjalassa maksoi yhteensä noin 23 000 €/ha ([Eisto & Kondelin 2013](#))
 - Yli puolet kustannuksista muodostui pintaturpeen kuorinnasta ja kasauksesta sekä kuljetuksesta pois alueelta
- Voi ehkä olettaa, että kustannukset ovat edullisimmillaan alle 2 000 €/ha, jos pelkkä avo-ojien tukkiminen riittää, eikä ravintorikasta pintakerrosta tarvitse kuoria pois eikä suokasvillisuuden siirtoistutuksia tarvitse tehdä eikä maavalleja tarvita ehkäisemään vedenpinnan nostosta naapureille aiheutuvaa haittaa

Tuet turvepellon muuttamiseksi kosteikoksi tai suon kaltaiseksi alueeksi

- Turvepeltojen muuttamiseen kosteikoksi tai suon kaltaiseksi alueeksi voi saada ei-tuotannollisten investointien tukea
- Suon kaltaiseksi alueeksi muutetusta turvepellostä voidaan tehdä viideksi vuodeksi kosteikkojen hoitosopimus (vuotuinen korvaus 500 €/ha)
 - Ympäristösopimukseen hyväksytty ala ei ole enää maatalousmaata
- Lisäksi jokainen suomalainen maatila voi saada neuvontaa 10 000 euron edestä vuosina 2023–2027

Miksi ojitettuja turvepeltoja ei vetetä ja ennallisteta vaikka toimintaa tuetaan?

- Viljelijöillä (tai kuolinpesän osakkailla) ei välttämättä ole tietoa tuista ja mahdollisuudesta ennallistaa turvepelto suon kaltaiseksi alueeksi
- Osaavia neuvoja, suunnittelijoita ja urakoitsijoita ei välttämättä ole saatavilla
- Suuret transaktiokustannukset
 - Pitää selvittää asioita, sopia suunnittelusta ja urakoinnista, hakea tukia
- Pinta-alaperusteinen tukijärjestelmä kannustaa pitämään huonotuottoisiakin peltoja tukijärjestelmän piirissä (esim. luonnonhoitonurmina)
- Viljelijä saattaa saada paremman tuoton, jos hän vuokraa pellon aurinkopaneelientäksi
- Osa viljelijöistä saattaa odottaa vapaaehtoisten hiilimarkkinoiden kehittymistä

Maanmittauslaitoksen ilmastopilotti (Peltopankki)

- Peltopankki-pilotissa MML hankkii tilusjärjestelyiden yhteydessä maatilatalouden kehittämisrahaston varoilla maa-alueita vaihtomaiksi. Samalla ostetaan myös esimerkiksi viljelyyn huonosti kelpaavia mutta ilmastokosteikoksi sopivia paksuturpeisia peltoja, joilla ilmastotavoitteita voidaan edistää.
- Alue jolla ilmastotavoitteita voidaan edistää poistuu maataloustuki-järjestelmästä ja luovutetaan nimellistä korvausta vastaan viljelijälle, joka sitoutuu tekemään alueella ilmastokosteikon vaatimia hoitotoimia.
- Tilusjärjestelyssä mukana olevien viljelijöiden viljelyssä oleva peltopinta-ala säilyy muualta ostetun vaihtomaan ansiosta.

Kustannustehokkuutta tarjouskilpailumallilla

- TARJOKE-hankkeessa Pohjois-Pohjanmaalla turvepeltoa omistavat viljelijät voivat vapaaehtoisesti tarjota turvepeltolohkojaan vetettäväksi.
- Tarjousta tehdessään viljelijä kertoo, kuinka suuren kertakorvauksen hän haluaa siitä, että lohko poistuu vettämyönteisen maataloustukien piiristä.
- Hankkeen tutkijat tarkistavat, että lohko on vettämyöntäkelpoinen.
- Kaikki vettämyöntäkelpoiset lohkot asetetaan edullisuusjärjestykseen. Edullisuusjärjestykseen vaikuttavat viljelijän pyytämän korvauksen suuruus sekä lohkon turvekerroksen paksuus.
 - Paksun turvekerroksen ja pienen korvausvaateen yhdistelmä vie jonon kärkeen!
- Vetettäväksi valitaan edullisuusjärjestyksessä niin monta lohkoa kuin mihin hankkeen budjetti riittää.

Loppupäätelmät

- Paksuturpeisten ojitettujen turvepeltojen ennallistamistoiminta olisi tarpeellista saada käyntiin mahdollisimman nopeasti ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi
- Turvepeltojen vettämisestä ja ennallistamisesta tarvitaan lisää käytännön kokemuksia, tiedonvälitystä ja koulutusta
- Ohjauskeinojärjestelmän tulee olla kannustava, perustua vapaaehtoisuuteen ja huomioida valuma-alueet. Tukea tähän näkemykseen antavat mm.
 - Maanmittauslaitoksen peltotilusjärjestelyjen ilmastopilotti
 - Luonnonvarakeskuksen Kustannustehokkuutta maatalouden ilmastotoimiin tarjouskilpailumallilla (TARJOKE) –hanke ja vettämispilotti Pohjois-Pohjanmaalla

Tervetuloa tilaisuuksiimme!

29.10. Tiedosta toimintaa maankäyttösektorilla (Helsinki, etäyhteys)

30.10. Turvepeltojen tulevaisuus (Seinäjoki, etäyhteys)

6. & 7.11. Maatalouden ja metsätalouden ilmastotietämyksen ABC-webinaarit (avoin kaikille, erityisesti hankkeiden ja maakuntaliittojen toimijoille)

3.12. Luonnonvara-alan sopeutumisen päivä (Hämeenlinna, etäyhteys)

Pysy kuulolla – seuraa ilmasto-yksikön työtä

- Päivittyvät tiedot tilaisuuksistamme ja ilmoittautumiset:

[Ilmasto-yksikön vilkas tapahtumasyksy 2024](#)

- Sopeutumisen missioverkoston LinkedIn-ryhmä

[Sopeutumisen missioverkosto | Groups | LinkedIn](#)

- Hiilestä kiinni -uutiskirje

[Hiilestä kiinni -uutiskirjeen tilauslinkki](#)

Sopeutumisen missio-
verkoston LinkedIn-ryhmä

Hiilestä kiinni -uutiskirjeen
tilauslinkki